

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-18-0512

Potravinová vertikála a nekalé obchodné praktiky

Zodpovedný riešiteľ **doc. Ing. Miroslava Rajčániová, PhD.**

Príjemca **Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre - Fakulta ekonomiky a manažmentu**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Ústav hospodárskej politiky a financií, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

- Unfair Trading Practices: Evidence in the Fruit Supply Chain. Barathova, K., Pokrivcak, J., Rajcaniova, M. In: German Journal of Agricultural Economics, GJAE 71 (2022), No. 2, DOI: 10.30430/gjae.2022.0172
- Applying Blockchain-Based Smart Contracts to Eliminate Unfair Trading Practices in the Food Supply Chain. Kononets, Y., Treiblmaier, H., Rajčániová, M. In: International Journal of Logistics Systems and Management, DOI: 10.1504/IJLSM.2020.10034354, Forthcoming.
- Unfair Trading Practices in Milk Supply Chain. Vargova, L., Pokrivcak, J., Rajcaniova, M. In: Ekonomický časopis, 69, 2021, č. 9, s. 954 – 974. DOI: <https://doi.org/10.31577/ekoncas.2021.09.04>
- The Power of Ukrainian Sugar Producers. Dereva, M., Rajcaniova, M. In: Listy cukrovarnícké a řepařské. Forthcoming in LCaŘ 138, č. 11, Nov. 2022.
- The economic dependency of bitcoin security. Ciaian, P., Kancs, D., Rajcaniova, M. In: Applied Economics. ISSN 0003-6846. Vol. 53, iss. 49 (2021), s. 5738-5755. DOI: <https://doi.org/10.1080/00036846.2021.1931003>
- Interdependencies between Mining Costs, Mining Rewards and Blockchain Security. Ciaian, P., Kancs, D., Rajcaniova, M. In: Annals of Economics and Finance. ISSN 1529-7373. Vol. 22, no. 1 (2021), s. 25-62.
- The price of Bitcoin: GARCH evidence from high-frequency data. Ciaian, P., Kancs, D., Rajcaniova, M. In: Journal of Investment Strategies. ISSN 2047-1238. Vol. 9, iss. 4 (2020), s. 1-18. DOI: <https://doi.org/10.21314/JOIS.2021.005>
- Vertical Price Transmission in the Ukrainian Sunflower Oil Supply Chain. Dereva, M.,

- Rajcaniova, M. In: Journal of Central European Agriculture, Volume: 23, Issue: 2, p. 477-485, DOI: <https://doi.org/10.5513/JCEA01/23.2.3524>
- Legal Regulation Of Unfair Trade Practices In Food Supply Chain. Arpasova, M., Rajcaniova, M. In: EU Agrarian Law. Forthcoming in issue 1/2022.
 - Unfair trading practices and producer organizations in Slovakia. Pokrivcak, J., Barathova, K., Rajcaniova, M. and Drabik, D. The 16th Congress of the European Association of Agricultural Economists, 20-23 July 2021
 - Unfair Trading Practices: Evidence from the fruit value chain in Slovakia. Barathova, K., Pokrivcak, J., Rajcaniova, M. Príspevok bol prezentovaný na medzinárodnej vedeckej konferencii AIEAA Mediterranean Agriculture Facing Climate Change: Challenges and Policies, organizovanej Talianskou asociáciou poľnohospodárskych ekonómov, 11. – 12. júna 2020 v Bari, v Taliansku.
 - Price Transmission along the Ukrainian Pork Supply Chain. Dereva, M., Rajcaniova, M. Paper presented at the International Scientific Conference „17th International Scientific Days 2022“ at the Faculty of Economics and Management, The Slovak University of Agriculture in Nitra, the Slovak Republic, on 11-13 May, 2022.
 - Conditions for improving the position of small-scale food producers in food supply system. Kononets, Y., Rajcaniova, M. In: International Scientific Days 2020, 1st ed., 647 p., Gödöllő: Szent István University, 2020, p. 604-612, ISBN 978-963-269-918-9, DOI: 10.18515/dBEM.ISD.P01.2020.p066
 - Variation of market power across different food supply chains. Dereva, M., Rajcaniova, M. Príspevok prezentovaný na medzinárodnej vedeckej konferencii Globalizácia a jej sociálno-ekonomické dôsledky 2020, organizovanej Žilinskou Univerzitou v Žiline, Rajecké Teplice, v dňoch 21. – 22. októbra 2020.
 - Market Power in Food Supply Chain – Does Estimation Method Matters? Dereva, M., Rajcaniova, M. Príspevok prezentovaný na medzinárodnej vedeckej konferencii EDAMBA 2020: From Better Economics to Better Economy, organizovanej Ekonomickou univerzitou v Bratislave, 27. októbra 2020.
 - Price Transmission in the Ukrainian Meat Market. Dereva, M., Rajcaniova, M. 1st. ed. 224 s. ISSN 2336-6788. INPROFORUM - České Budějovice: University of South Bohemia České Budějovice, 2021. S. 72-77.
 - Dumping – unfair trade practice. Serenčes, R., Kozelová, D. In: Globalization and its socio-economic consequences. 1. vyd. (2320 s.). ISSN 2261-2424 Les Ulis: Édition Diffusion Presse Sciences, 2021. SHS Web of Conferences. 10 s.
 - The algorithm of digital contract with features of a smart contract on a commodity market. Kononets, Y., Rajcaniova, M. In: Global and regional problems of informatization in society and nature using, 1. ed., 211 p., Kyjiv: Nacionaľnyj Univesytet bioresursiv pryrodokorystuvannja Ukrajiny, 2020, p. 30-32.
 - Unfair trading practices in the slovak fruit sector. Barathova, K., Pokrivcak, J., Rajcaniova, M. In: International Scientific Days 2020. 1st ed.. Gödöllő: Szent István University, 2020. S. 585-594. 10.18515/dBEM.ISD.P01.2020.
 - Horizontal price transmission in Ghana. Bangmarigu, E., Rajcaniova, M., Qineti, A. An asymmetric error correction model (AECM). In: International Scientific Days 2020, 1st ed., 647 p., Gödöllő: Szent István University, p. 571-584, ISBN 978-963-269-918-9, DOI: 10.18515/dBEM.ISD.P01.2020.p063
 - Impact of planting for food and jobs programme on price transmission in Ghana. Bangmarigu, E., Rajcaniova, M., Qineti, A. In: Agrarian perspectives, 1st ed., 441 p., Praha. Czech University of Life Sciences, 2020, p. 37-48, ISSN 2464-4781
 - Legislation Aspects of Sustainable Trade Practices in Food Supply Chains. . Arpasova, M., Rajcaniova, M. Paper presented at the International Scientific Conference „17th International Scientific Days 2022“ at the Faculty of Economics and Management, The Slovak University of Agriculture in Nitra, the Slovak Republic, on 11-13 May, 2022.
 - Legislative Aspects of Unfair Trade Practices in B2C Relationships. Lazorcakova, E., Tetere, V. Paper presented at the International Scientific Conference „17th International Scientific Days 2022“ at the Faculty of Economics and Management, The Slovak University of Agriculture in Nitra, the Slovak Republic, on 11-13 May, 2022.
 - Ekonomická situácia v potravinárskom priemysle a maloobchode. Matoskova, D., Galik, J., Chrastinova, Z., Krizova, S. Monografia, Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, Bratislava, Prvé

vydanie, 2020, 146 strán, ISBN 978-80-8058-640-9

- Potravinársky priemysel v kontexte zmien spotrebiteľského správania. Matošková, D., Gálik, J., Krížová, S. NPPC-VÚEPP Bratislava, 1. vyd., 128 s., ISBN 978-80-8058-645-4

- Dodávateľské reťazce a potravinová bezpečnosť. Gálik, J. Pokrivcak, J., Toth, Monografia, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, v tlači.

Uplatnenie výsledkov projektu

Riešený projekt je projektom základného výskumu a jeho výsledky môžu nájsť uplatnenie vo viacerých oblastiach. Výsledky projektu budú využité v akademickej sfére, pri tvorbe prednášok a výučbových materiálov pre študentov. Výsledky projektu tiež predstavujú vhodnú základňu pre ďalší výskum v tejto oblasti. Vytvorila sa komplexná údajová a vedomostná základňa, ktorú je možné využiť aj v ďalšej vedecko-výskumnej činnosti. Vypublikovali sme výsledky, ktoré zaplňajú medzeru vo výskume, nakoľko empirickému výskumu nekalých obchodných praktík nebola doposiaľ na Slovensku venovaná pozornosť. Výsledky projektu tiež ukazujú, že aj medzi použitým metodologickým prístupom a odhadom trhovej sily existuje systematický rozdiel, preto majú dôležité dôsledky pre budúce skúmanie determinantov trhovej sily a nekalých obchodných praktík. Výsledky nášho výskumu môžu nájsť uplatnenie aj pri tvorbe poľnohospodárskych a obchodných politík. Sú tiež zaujímavé pre poľnohospodárov, potravinárov a obchod. Výskyt nekalých obchodných praktík, ich príčiny a účinky v dodávateľskom reťazci sú často diskutovanou témou, ktorej venuje pozornosť ako laická tak i odborná verejnosť, naše výsledky tak môžu predstavovať prínos do týchto diskusií, nakoľko poskytujú dôležitú analýzu zákulisia obchodných vzťahov.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Cieľom projektu bolo vyvinúť a otestovať nástroj na posúdenie výskytu, dôsledkov a účinkov nekalých obchodných praktík. Vytvorili sme funkčnú definíciu nekalých obchodných praktík, definovali a vysvetlili sme faktory, ktoré ovplyvňujú vznik nekalých obchodných praktík v potravinových dodávateľských reťazcoch. Vo vybraných agropotravinárskych sektoroch sme identifikovali štruktúru trhu a problémové oblasti zmluvných vzťahov medzi producentmi, spracovateľmi a predajcami poľnohospodárskych komodít. Vyšpecifikovali sme nekalé obchodné praktiky, ktoré sa vyskytujú v dodávateľských vzťahoch a na základe týchto poznatkov sme uskutočnili analýzu výskytu nekalých obchodných praktík v obchodných vzťahoch producentov, spracovateľov a predajcov. Skúsenosti z empirických štúdií a prieskumov nekalých obchodných praktík realizovaných v zahraničí nám umožnili špecifikovať kľúčové problémové oblasti obchodných vzťahov, na ktoré bolo potrebné sa zamerať. Neobmedzili sme sa iba na odhaľovanie výskytu nekalých praktík ex-post, ale vyvinuli sme aj návrh algoritmu inteligentnej zmluvy, ktorá by dokázala automaticky vykonávať kontrolu a dokumentáciu všetkých akcií v súlade s podmienkami zmluvy v danom čase. Porovnaním našich zistení s predchádzajúcimi poznatkami sme vysvetlili aký účinok majú nekalé obchodné praktiky na dodávateľské vzťahy v potravinovej vertikále, pričom sme tiež definovali a vysvetlili faktory, ktoré ovplyvňujú vznik nekalých obchodných praktík. Výsledky nášho výskumu odhaľujú rozdiely vo výskyte nekalých obchodných praktík podľa typu kupujúceho, pričom dôležitú rolu zohráva členstvo v organizáciách výrobcov. Potvrdilo sa, že organizácie výrobcov zvyšujú vyjednávaciu silu poľnohospodárov, a tým môžu zlepšiť postavenie poľnohospodárov v rámci potravinového dodávateľského reťazca. Je to tiež dôležitý aspekt, najmä v kontexte novej SPP, ktorej cieľom je posilniť postavenie poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci. Naš výskum tiež ukazuje, že nekalé obchodné praktiky silne závisia od kontextu, čo vedie k dôležitým poznatkom pre budúcu implementáciu novej smernice. Naše výsledky naznačujú, že je dôležité brať do úvahy špecifiká v sektore, pretože rôzne sektory môžu čeliť rôznym problémom. Napr. zatiaľ čo „sivé“ nekalé praktiky sa nepreukázali ako veľký problém v sektore ovocia, výskum ukázal, že sú problémom v mliekarenskom sektore. Z tohto hľadiska je zmysluplnejšie obmedziť nekalé obchodné praktiky prostredníctvom smernice platnej pre celú EÚ, pretože členské štáty môžu v prípade potreby rozšíriť zoznam nekalých obchodných praktík na riešenie konkrétnych praktík v jednom sektore bez ukladania zbytočných obmedzení v iných sektoroch. Celkovo naše výsledky rozširujú výskum nekalých obchodných praktík o ďalší z členských štátov EÚ. V porovnaní s existujúcim výskumom sa tento projekt špecificky zameriava na nekalé obchodné praktiky v novej smernici EÚ, a preto nastoľuje aj otázku jej

univerzálnosti. Použitie údajov zozbieraných na výskum determinantov nekalých obchodných praktík rozširuje kvantitatívny výskum o nekalých praktikách, ponúka dôležité politické dôsledky a podporuje závery iných výskumných prác zo zahraničia.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The goal of the project was to develop and test a tool for assessing the occurrence, consequences and effects of unfair trading practices. We provided a working definition of unfair trading practices, defined and explained the factors that influence the emergence of unfair trading practices in food supply chains. We identified the market structure and problem areas of contractual relations between producers, processors and sellers of agricultural commodities in selected agro-food sectors. We specified the unfair trading practices that occur in supply chain and, based on this knowledge, we conducted an analysis of the occurrence of unfair trading practices in the business relations of producers, processors and retailers. Experience from empirical studies and surveys of unfair trading practices carried out abroad allowed us to specify the key problem areas of business relations that needed to be focused on. We did not limit ourselves to ex-post malpractice detection, but we also developed a design of a smart contract algorithm that could automatically control and document all actions in accordance with the terms of the contract at a given time. By comparing our findings with previous knowledge, we explained what effect unfair trading practices have on buyer - supplier relations in the food supply chain, while we also defined and explained the factors that influence the emergence of unfair trading practices. The results of our research reveal differences in the incidence of unfair trading practices depending on the type of buyer, with membership in producer organizations playing an important role. It has been confirmed that producer organizations increase the bargaining power of farmers and can thereby improve the position of farmers within the food supply chain. It is also an important aspect, especially in the context of the new CAP, which aims to strengthen the position of farmers in the food supply chain. Our research also shows that unfair trading practices are strongly context-dependent, leading to important insights for the future implementation of the new directive. Our results suggest that it is important to consider sector specificities, as different sectors may face different challenges. For example while "grey" practices have not been shown to be a major problem in the fruit sector, research has shown that they are a problem in the dairy sector. From this point of view, it makes more sense to limit unfair trading practices through an EU-wide directive, as Member States can, if necessary, expand the list of unfair trading practices to address specific practices in one sector without imposing unnecessary restrictions on other sectors. Overall, our results extend research on unfair trading practices by one more EU member state. Compared to the existing research, this project specifically focuses on unfair trading practices in the new EU directive and therefore also raises the question of its universality. The use of data collected to investigate the determinants of unfair trading practices extends the existing quantitative research on unfair trading practices, offers important policy implications, and supports the conclusions of other research works from abroad.